

A close-up photograph of an elderly person's face, focusing on the forehead and eye area. The skin is wrinkled, and the eye is a striking green color. The image is used as a background for the text.

FOTODYNAMISK TERAPI

Til behandling af aktiniske keratoser,
basalcellehudkræft og Bowens sygdom

Patientinformation, som udleveres af behandlende læge.

Aktiniske keratoser, basalcellehudkræft og Bowens sygdom

Hudkræft er hyppig i Danmark, og hyppigheden er fortsat stigende. Det er vigtigt at opdage skaderne i tide, starte effektiv behandling og forebygge ny udvikling af sygdommen. I denne brochure informeres om, hvad aktiniske keratoser, basalcellehudkræft (BCC, basalcellekarcinom) og Bowens sygdom (pladecellehudkræft in situ) er, og hvordan man behandler med fotodynamisk terapi. Vi vil også informere om, hvad man kan gøre for at forebygge hudkræft.

Aktinisk keratose

Aktiniske keratoser er små celleforandringer i huden, som skyldes udsættelse for ultraviolet (UV) lys gennem længere tid. Forandringerne kommer på soludsatte områder af huden, og er ofte små røde eller grå- til gulbrune let skællende forandringer i huden. Aktiniske keratoser er ofte symptomfrie, men kan give anledning til kløe, irritation og hos nogle sårdannelse. Forandringerne føles ru og sandpapirsagtige.

Aktiniske keratoser er ufarlige, men kan udvikle sig til pladecellehudkræft (plano- eller spinocellulært karcinom), som er en alvorlig form for hudkræft. Da man ikke ved, hvilke aktiniske keratoser, der vil videreudvikle sig til pladecellehudkræft, er det vigtigt at behandle aktiniske keratoser i tide.

Basalcellehudkræft

Basalcellehudkræft er den mest almindelig form for hudkræft. Udsættelse for UV-stråling er den hyppigste årsag til udviklingen af hudkræft. Basalcellehudkræft opstår hyppigst i hoved-hals-regionen.

Der findes tre forskellige hovedtyper af basalcellehudkræft:

Overfladisk basalcelle hudkræft (superficielt basalcellekarcinom) ligner ofte en eksemplet, er rød og skællende, og kan med tiden blive til sår. Den **nodulære** variant ligner mest en forhøjet, hudfarvet vorte. Den **skleroserende** type er usædvanlig og forekommer fortrinsvist i ansigtshuden med en "blæksprutteagtig" vækst og diffus afgrænsning. Har man først fået basalcellehudkræft er der større risiko for at man får flere forandringer. Basalcellehudkræft vokser langsomt i huden, hudkræften ødelægger huden og omgivende væv, og det er derfor vigtigt at fjerne det inden det spreder sig.

Bowens sygdom (Pladecellehudkræft in situ)

Bowens sygdom er et forstadium til pladecellehudkræft (spinocellulært carcinom), og vokser overfladisk i overhuden uden at bryde gennem læderhuden.

Sygdommen starter som en rød skællende plet, som kan forveksles med eksem eller psoriasis. Årsagen til Bowens sygdom og pladecellehudkræft er UV-stråling.

Aktiniske keratoser

Basalcellekræft

Bowens sygdom (Pladecellekræft in situ)

Photo Dynamic Therapy

Fotodynamisk terapi (også kaldet PDT, photodynamic therapy) kan anvendes til behandling af såvel aktiniske keratoser som basalcellehudkræft og Bowens sygdom. Behandlingen består i, at man påsmører tumorområdet en creme og efter ca. tre timer belyser området i nogle minutter. Der kræves sædvanligvis 1–2 behandlingskonsultationer hos din hudlæge.

Behandlingen trin for trin

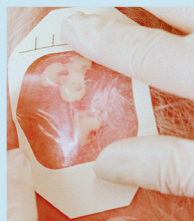
1. Tumorområdet forbehandles ved at fjerne skæl og skorper og gøre overfladen ru. Herved trænger creme lettere ned til alle dele af tumorområdet.
2. Cremen påføres tumorområdet og dele af den omgivende hud.
3. Området dækkes herefter med forbinding, hvorefter man skal vente i tre timer.
4. Cremen indeholder et stof, som gør de syge tumorceller lysfølsomme
5. Efter tre timer fjernes forbindingen og cremen, og det behandlede område belyses med rødt lys i ca. 8 minutter. For at beskytte øjnene mod det stærke lys skal man have beskyttelsesbriller på under belysningen.
6. Når området belyses, sker der en fotokemisk reaktion, så tumorcellerne dræbes. Den raske omliggende hud påvirkes ikke, da cremen udelukkende angriber de syge celler.
7. Under selve lysbehandlingen kan der opstå en varmekølelse og en lettere smerte i huden.
8. Efter belysningen er behandlingen færdig. For at beskytte huden mod yderligere eksponering for lys (dagslys) sætter man ofte en forbinding på, som kan tages af om aftenen.

Læsionen forbehandles...

creme påføres...

og skal virke i tre timer...

hvorefter læsionerne belyses med rødt lys, og tumorcellerne dræbes.

Efter behandlingen

Efter behandlingen bliver huden rød og kan hæve op, ses tydeligst efter behandling i ansigtet. Efter en til flere dage kan der danne sig blærer og sår. Sårhelingen tager ca. 1 - 3 uger i alt. Derefter forsvinder den røde farve lidt efter lidt.

Det behandlede område bør beskyttes mod sollys på behandlingsdagen og de næstfølgende dage. Huden holdes ren med vand og mild uparfumeret sæbe, og smøres med fugtighedscreme.

Fotodynamisk terapi giver oftest et godt kosmetisk resultat med ardannelse i mindre grad end ved andre metoder. Behandlingsformen er derfor velegnet ved hudforandringer i kosmetisk følsomme områder som ansigt, bryst, ryg og overarme. Behandlingen kan også benyttes, når det er vanskeligt at anvende andre behandlingsmetoder.

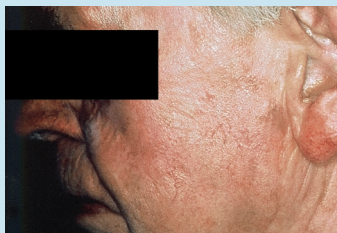
Patient med aktinisk keratose

Patient 3 måneder efter behandling med PDT

Patient med BCC og AK

Patient 3 måneder efter behandling med PDT

Forebyggelse af hudkræft

Aktiniske keratoser, basalcellehudkræft og pladecellehudkræft in situ (Bowens sygdom) skyldes først og fremmest UV-lys. Har du allerede haft hudkræft, eller har du aktiniske keratoser, har du forhøjet risiko for at få nye skader. Derfor er det vigtigt at beskytte sig mod solens stråler.

Solråd

Planlæg udendørs aktiviteter, så du undgår at udsætte dig for UV-lys, når UV-strålingen er stærkest midt på dagen. Beskyt dig mod solen ved at bruge beskyttende tøj i tætvet stof, solbriller og en bredskygget hat. På hudområder, der ikke dækkes af tøj, og som vil blive udsat for UV-lys, er det vigtigt at bruge en effektiv beskyttelse mod både UVB- og UVA-stråling.

UVA- og UVB-beskyttelse

Actinica Lotion® er en medicinteknisk produkt, som er specielt udviklet til personer, der har øget risiko for at udvikle

aktiniske keratoser og pladecellehudkræft.

Et klinisk studie med Actinica Lotion viste ved regelmæssig brug i observationstiden på 2 år¹:

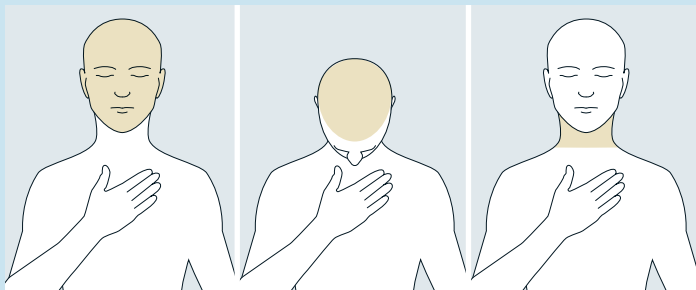
- 53 procent reduktion af aktiniske keratoser
- ingen udvikling af ny invasiv pladecellehudkræft

Med sin kombination af kemiske filtre giver Actinica Lotion en højeffektiv beskyttelse mod både UVB- og UVA-stråling og opfylder kravene til "meget høj UV-beskyttelse", som er den højeste klassificering, der findes.

Standardiserede pumper til korrekt dosering af Actinica (0,46 gram pr. pumpetryk)

Doseringskema for Actinica Lotion:

Ansigt inklusiv ører: Mindst to tryk på pumpen

Skaldet isse: Mindst ét tryk på pumpen

Hals: Mindst ét tryk på pumpen

Hvornår skal man bruge Actinica Lotion?

For at opnå den bedste beskyttelse skal Actinica Lotion påføres hver morgen på de hudområder, som vil blive udsat for UV-lys, og som ikke dækkes af tøj. Actinica Lotion skal anvendes hver dag, som en del af din daglige rutine, dvs. også de dage, hvor solen ikke skinner.

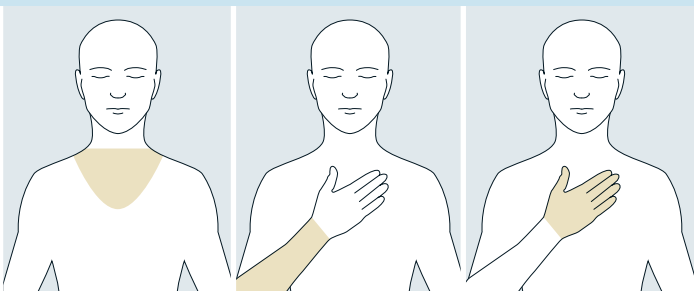
Actinica Lotion bør påføres, inden du udsætter dig for UV-lys. Hvis du vil bruge makeup, bør du vente lidt, så Actinica Lotion kan nå at trænge ordentligt ind i huden, inden du påfører andre produkter.

Actinica Lotion giver en meget effektiv beskyttelse i mange timer, men man bør aldrig overeksponere huden for solens stråler. Påført på den rigtige måde bidrager Actinica Lotion til at forebygge skader fra UV-stråling, men det betyder ikke, at du kan anvende produktet med det formål at kunne være ude i længere tid.

Hvordan og hvor skal Actinica Lotion påføres?

Hvis du ønsker en højeffektiv beskyttelse af huden, skal du påføre den rigtige dosis Actinica Lotion i henhold til doseringsskemaet. For at gøre det enkelt og sikkert at anvende Actinica Lotion er den udstyret med en doseringspumpe, som viser, hvor mange tryk på pumpen du skal bruge for hver del af kroppen. Hvert tryk på pumpen giver altid samme mængde Actinica Lotion, hvilket betyder, at du kan være sikker på, at doseringen bliver korrekt og beskyttelsen af huden dermed så effektiv som mulig.

Den korrekte dosis af Actinica Lotion er ca. 2 mg pr. kvadrantcentimeter hud – se billedet nedenfor.

Bryst:
Mindst ét tryk på pumpen

Hver underarm:
Mindst to tryk på pumpen

Oversiden af hver hånd:
Mindst ét tryk på pumpen

SPF50+

Du kan finde yderligere oplysninger om Actinica Lotion på www.actinica.dk

Reference: 1. Ulrich C et al. Prevention of non-melanoma skin cancer in organ transplant patients by regular use of a sunscreen: a 24 months, prospective, case-control study. Br J Dermatol 2009;161:78-84.

Fotodynamisk terapi (PDT)

Hvilke hudforandringer kan man bruge PDT til?

PDT er godkendt til behandling af solskadet hud, aktiniske keratoser, pladecellehudkræft in situ (Bowens sygdom) samt basalcellehudkræft, når anden behandling vurderes ikke at være hensigtsmæssig.

Fjerner PDT celleforandringerne lige så effektivt som anden behandling?

Ja. I eksisterende kliniske data viser resultaterne, at behandling med PDT er lige så effektiv som de mere "traditionelle" behandlingsmetoder. Dog skal man være opmærksom på, at cremen nogle gange kan have svært ved at trænge helt ned i dybden, hvilket kan betyde tilbagefald.

Hvilke fordele er der ved behandling med PDT i forhold til anden behandling?

Fordelen ved PDT er, at man dræber de syge celler uden at skade rask hud. Dermed opnår man som regel et godt kosmetisk resultat.

Gør det ondt at få PDT?

Mange gange oplever man ingen smerte, men en del patienter kan få en stikkende fornemmelse under belsningen, som går over, næsten så snart belsningen afsluttes. Et mindre antal patienter oplever så stærk smerte, at belsningen bør afbrydes. Tal med din læge, hvis du er bange for, at det kommer til at gøre ondt. Han eller hun kan tage stilling til, om der skal gives en særlig lokalbedøvelse.

Indholdet i denne brochure er revideret af Mikael Tarstedt, overlæge, øverste chef for dermatologisk modtagelse, Karlskoga lasarett i Sverige.

Galderma Nordic AB
Seminariégatan 21, SE-752 28 Uppsala
Tel +46 18 444 03 30, fax +46 18-444 03 35
www.galdermanordic.com, nordic@galderma.com

GALDERMA
Committed to the future
of dermatology